

Etický kódex vychovávateľa

I. Preambula

Etický kódex je zameraný na všetkých vychovávateľov, ktorí sa zúčastňujú procesu výchovy a vzdelávania.

Výkon pracovnej činnosti podľa zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „pracovná činnosť“) má nespochybniteľný etický rozmer v podobe ochrany najvyšších ľudských hodnôt, dôstojnosti človeka a slobody na ceste za vzdelaním v duchu demokratických a kultúrnych princípov zakotvených v ústave a právnom systéme Slovenskej republiky, Európskej únie, záväzkov vyplývajúcich z členstva v medzinárodných organizáciách a medzištátnych zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Každý vychovávateľ je morálnou a odbornou autoritou, ale aj pomocníkom a sprievodcom detí a žiakov (ďalej len „žiak“) pri ich výchove a vzdelávaní. Morálne kvality vychovávateľa a schopnosť riešiť etické problémy predstavujú jeden z kľúčových atribútov úspešného výkonu pracovnej činnosti. Zmyslom etického kódexu je podporovať pozitívnu pracovnú motiváciu vychovávateľa, vychovávať a vzdelávať žiakov ako osobnosti, ktoré si nájdu nielen uplatnenie na trhu práce, ale budú aj morálne vyspelými bytosťami so zvnútornenými etickými normami a hodnotami.

Etický kódex zaväzuje každého vychovávateľa, aby dbal na dôstojnosť svojho postavenia v škole alebo v školskom zariadení, komunite a v spoločnosti. Cieľom etického kódexu je poskytnúť normatívny rámec správania sa vychovávateľa a obsahom kódexu sú základné morálne princípy, ktoré by mal vychovávateľ dodržiavať vo vzťahu k sebe, ku kolegom, k žiakom, k rodičom a k zákonným zástupcom (ďalej len „zákonný zástupca“) a k verejnosti. Akceptovanie etického kódexu vychovávateľom znamená prijatie osobného morálneho záväzku pri výkone pracovnej činnosti.

II. Poslanie a morálka vychovávateľa

1. Poslaním vychovávateľa je vychovávať a vzdelávať. Svojím konaním, správaním a odbornou činnosťou prispieva ku kultúre medziludských vzťahov, k podpore morálnych spoločenských hodnôt a tradícií.
2. Vychovávateľ odovzdáva nielen vedomosti, ale podieľa sa aj na formovaní osobnostných kvalít žiakov, učí ich dôvere a úcte k človeku, schopnosti vážiť si slobodu, prijímať zodpovednosť a byť spravodlivým.

3. Morálnou povinnosťou každého vychovávateľa je v súlade s rešpektovaním názorovej plurality, demokracie a spoločenskej prospešnosti eliminovať a kriticky hodnotiť akékoľvek diskriminačné praktiky.
4. Vychovávateľ si je vedomý spoločenskej zodpovednosti a dôležitosti výkonu pracovnej činnosti. Uvedomuje si, že procesy výchovy a vzdelávania sa prejavujú vo vzdelanostnej a morálnej úrovni žiakov nielen v prítomnosti, ale výrazne ovplyvňujú aj budúcnosť celej spoločnosti.
5. Vychovávateľ dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy a interné predpisy súvisiace s výkonom jeho pracovnej činnosti. Aktívne sa podieľa na kultivovaní a skvalitňovaní verejného života.

III. Vzťah vychovávateľa k sebe samému a k výkonu pracovnej činnosti

1. Vychovávateľ má úprimný vzťah k sebe samému a na základe etického zmýšľania a konania rozvíja osobnú identitu a morálnu integritu, čo je predpokladom jeho plnohodnotnej profesijnej realizácie a tým sa stáva vzorom pre spoločnosť.
2. Vychovávateľ disponuje pri výkone pracovnej činnosti slobodou voľby, ale zároveň aj zodpovednosťou v zmysle etického pôsobenia v školskej praxi.
3. Profesionalita vychovávateľa je spojená so stotožnením sa s povoláním a prejavým úsilím byť morálnou a odbornou autoritou. Vychovávateľ z hľadiska celoživotného vzdelávania kultivuje svoju osobnosť a vie žiaducim spôsobom odovzdávať vedomosti a zručnosti vo výchovno-vzdelávacom procese.
4. Vychovávateľ sa usiluje o prezentovanie kolegiality v pracovnom prostredí. Neorientuje sa iba na výkon pracovnej činnosti, ale je iniciátorom utvárania spolupracujúceho školského spoločenstva.
5. Vychovávateľ je vo výchovno-vzdelávacom procese nositeľom ľudskosti a kompetentnosti, v hodnotiacom prístupe je objektívny a spravodlivý. V sociálnych a profesijných vzťahoch je otvorený a pravdivý, pri osobných stretnutiach dodržiava princípy etickej komunikácie.

IV. Vzťah vychovávateľa k žiakom a k zákonným zástupcom

1. Vychovávateľ rešpektuje všetkých žiakov a ich zákonných zástupcov bez ohľadu na pohlavie, rasu, sociálny status a náboženské presvedčenie.
2. Vychovávateľ dbá o dobro každého zo svojich žiakov, kladie dôraz na starostlivosť o duševné zdravie a morálne schopnosti. Rešpektuje osobitosť každého z nich a prihliada na ich špecifické vzdelávacie potreby.

3. Vychovávateľ vychováva a vzdeláva žiakov kompetentne, zodpovedne, zdvorilo, trpezlivo, primerane ich veku a v súlade s platnými pedagogickými dokumentmi. Vytvára v triede pokojné prostredie a tvorivú atmosféru, v ktorej sa žiaci budú cítiť bezpečne a budú sa radi vzdelávať.
4. Vychovávateľ pomáha žiakom zaujať etické postoje, vedie ich ku kritickému mysleniu, ktoré vychádza z rešpektovania ľudskej dôstojnosti, formuje ich svedomie a vedie žiakov k správne a zodpovednému prežívaniu slobody a zodpovednosti za svoje skutky.
5. Vychovávateľ pri výkone pracovnej činnosti chráni žiakov pred všetkými formami sociálno-patologických javov, ktoré narúšajú sebaúctu žiaka a integritu jeho osobnosti.
6. Vychovávateľ spolupracuje so zákonnými zástupcami a pravdivo ich informuje o výsledkoch výchovnej a vzdelávacej práce. Usiluje sa vzbudiť záujem o prácu a smerovanie školy a školského zariadenia v snahe zabezpečiť čo najlepšie podmienky pre všetkých žiakov školy.
7. Vychovávateľ citlivo vníma kultúrno-výchovné pozadie rodinného prostredia žiakov, hodnotovú orientáciu a vzdelanie zákonných zástupcov, životný štýl rodiny tak, aby komunikácia medzi rodinou a školou viedla k vytváraniu pozitívnych postojov žiakov k vzdelaniu, k práci a k životu.

V. Vzťah vychovávateľa ku kolegom, k školskej inštitúcii a k verejnosti

1. Vychovávateľ chápe tímovú prácu v procese výchovy a vzdelávania ako prirodzený rámec svojho pedagogického pôsobenia. Pri napĺňaní svojich cieľov dbá na stratégie a zámery školy alebo školského zariadenia. O vzniknutých problémoch otvorene komunikuje, aktívne hľadá riešenia a neprenáša zodpovednosť za svoje zlyhanie na ostatných kolegov, na školu alebo školské zariadenie.
2. Vychovávateľ rešpektuje psychickú a fyzickú autonómiu a jedinečnosť svojich kolegov pri výkone pracovnej činnosti. Aplikuje svoje kompetencie v oblasti vzťahov s rodinami žiakov, nadriadenými školskými orgánmi, orgánmi školskej inšpekcie a s perspektívnymi zamestnávateľmi absolventov škôl.
3. Vychovávateľ sa zaujíma o dianie v škole aj nad rámec svojej výchovnej povinnosti a aktívne sa podieľa na všetkých činnostiach v rámci realizácie výchovy a vzdelávania a chodu školy.
4. Vychovávateľ je schopný svoje pedagogické konanie objasniť, zdôvodniť a niest' zaň zodpovednosť pred žiakmi, školskými orgánmi, vedením školy a verejnosťou.
5. Vychovávateľ obozretne nakladá s dôvernými informáciami, nikdy ich nepoužije v neprospech a znevýhodnenie človeka či inštitúcie, ktorej sa to týka. Uvážlivo oznamuje

informácie o svojom súkromí a nezverejňuje informácie o súkromí svojich kolegov pred žiakmi, zákonnými zástupcami a verejnosťou.

6. Vychovávateľ svoje postavenie nevyužíva k manipulácii a k osobnému prospechu. Odmieťa všetky formy diskriminácie alebo správania, ktoré by spôsobilo ujmu druhým. Vychovávateľ si je vedomý toho, že neetické správanie je neprijateľné nielen u neho samého, ale ani u jeho kolegov. V pedagogickej praxi je nezlučiteľné také konanie ignorovať alebo tolerovať a nesnažiť sa o jeho nápravu.
7. Vychovávateľ spolupracuje a sprostredkúva komunikáciu medzi organizáciami a inštitúciami, ktoré sú zodpovedné za proces začleňovania žiakov so zdravotným znevýhodnením do bežného života.
8. Vychovávateľ aktívne, profesionálne a empaticky vstupuje do procesov tvorby klímy v škole alebo školskom zariadení tak, aby sa etablovali ako otvorený a bezpečný priestor v komunikácii s mimoškolskými organizáciami, ale aj s verejnosťou.